

שיחות קודש

עלון
פרשת שמיני

בס"ד

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

[שיעור בפרשת שמיני
נמסר: יום ב' קרי"ס תשע"ו]

יפול צדיק – וקם!

"ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה'... וירא עליכם כבוד ה'". יש להבין איזה ציווי יש כאן מאת ה', הלא לא כתבה התורה הק' שום עשייה כלשהי שיש לעשותה? בילקוט שמעוני מבאר, 'משה אמר לישראל, אותו יצא הרע תבעירו מלבבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשבת לפני המקום ותהיה עבודתכם מיוחדת לפניו, דכתיב ומלתם את ערלת לבבכם. אם עשיתם זה – וירא עליכם כבוד ה'". דברי הילקוט לכאורה פשוטים ומובנים, אך נעמיק מעט לבאר מיהו אותו יצר הרע שצריכים להתגבר עליו.

אמרה ידועה היו אומרים בקרב חסידים ואנשי מעשה על פי מאמר חז"ל 'עבירה גוררת עבירה', אין העבירה עצמה מגיעה בחומרתה כמו הפועל יוצא שגוררת אחריה עוד עבירה. וההסבר הוא, שה'כלות' של העבירה הוא כשאדם נשבר מחמת העבירה. 'אין אדם עומד על דבר הלכה אלא א"כ נכשל בה'. אם אדם לומד מהעבירה את המצב שלו כמה שהוא זקוק כל רגע לרחמי שמים,

מאמרים

כיצד ניתן לפטל אלירות???

הרמב"ן מק' כיצד יתכן שאל האדם יש אלירה משמים והוא יכול לפטלה? ומתק', ויש פומר שכאדם מתפלל לה' הרי הוא הופק כפיכאל פאדט חדש! ומחילא על אדם זה לא נאלרה משמים שט אלירה רעה... בתירוץ זה משתמש אט הר"ר אלימלך זי"ע במספר מקומות בספרו... אך כל זה טוב ויפה כשאדם מתפלל בעצמו אולם מה קורה כשאדם אחר מתפלל בעד חבירו כיצד זה משפיע משמים?

בשם הבצ"ט הק' מובא שנתאלה אליו אחיה השילוני, ובאר לו, שכשט שמונים בנין פוקחים אפנים ובונים. ומכיון שאין כל אדם

הוא ממנף את הכישלון שלו ומגיע על ידו לתשובה, וא"כ לא נעשה עדיין כלות לעבירה. (גמר העבירה). כשאדם לא נשבר מהנפילות שלו, הוא בבחינת 'תלוי ועומד' שתשובה באה ומכפרת לו. בשם השפת אמת זי"ע מבואר בענייני פורים, שאמנם נגזרה הגזירה להשמיד להרוג ולאבד מחמת שנהנו מסעודתו של אותו רשע, אך ללא נפילתם בסעודה לכאורה – לא היינו מגיעים לאורות הגדולים הללו של פורים. א"כ רואים שאחר כל השתדלות שהאדם עושה והתפילות שמתפלל לה' שישמור אותו, אם בכל זאת חלילה וחס נפל ממדרגתו, צריך לדעת כעת לא להישבר כי שם היא נקודת העבירה!

אנו מוצאים בתורה הק' את דברי בלעם הרשע, 'תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו'. מבאר האור החיים הק', שישנם הרבה רשעים שמוכנים בכל ליבם לשוב בתשובה, אך שיהיה זה רגע אחד לפני מותם. כי אז הם בטוחים שלא תהיינה להם עוד מלחמות וניסיונות... זה היה גם רצון בלעם הרשע, למות כמו עם ישראל אך ללא כל ההתמודדויות היום יומיות. 'שבע יפול צדיק – וקם, ורשע באחת יפול'. הן הצדיק והן הרשע נופלים, אך ההבדל ביניהם הוא שהרשע נופל נשבר ומתרסק שם ואינו מוכן יותר לעבוד על עצמו, כי בין כה יפול שוב. משא"כ הצדיק נמדד בקימה שלו מהנפילות. ובמאמר המוסגר כמובן שיש רמות שונות של נפילה, כפי שידוע על הבעש"ט הק' שהעיד על עצמו על פי הפסוק 'אשרי האיש אשר לא יחשוב ה' לו עון', ובאר שכאשר רגע אחד לא חושב על השי"ת – כבר זהו עוון בשבילו...

בעומק מאמר 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום
העניין: ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. א"כ איך ידוע
נתגבר על היצה"ר? מאמר אחר של חז"ל בא

יודעת את מקומה, לוקחים אדריכל והוא שט כל אבן במקומה הראוי לה. להקדיף כמו כן ברא הקב"ה את הצולט ע"י אותיות התורה הק'. אותיות אלו יש בכל אחת מהן כח רוחני מיוחד. כמו כן כל סופר סת"ם יודע כי כל או מתחילה ביו"ד שהיא נקודה קטנה שמתפתחת ומתרחבת הנה והנה עד שמתקבלת צורת האות הרצויה. כמו כן הן הכוחות הרוחניים שמתחילים בנקודה מרוכזת אחת ומתפתחים לפי הספירות השונות עד שנוצרת הבריאה כולה...

עוד מלמדה לנו הבעש"ט הק', כי פשיט כל צירופי האותיות הן לטובה, ככתוב כי מאיתו לא תצא הרעות... אך אם אדם מלמדה לפתע שפלה עליו 'צרה', יודע כי פשיט יצאו אותיות אלו בצורת 'צרה' או 'צרה', רק הדבר משתנה מחמת האדם עצמו. מכיון שהאדם מחשבתו מצומצמת למה שרואה בחיזונויות הדברים בטוח הוא שפלה עליו 'צרה' ה"י. ובכך הוא משנה את סדר האותיות... בא אותו אדם לצדיק, שהצדיק חי באמונה כל הזמן, (כידוע בשם המסיד מקולניץ זי"ע, בראש השנה צדיקים נחתמים מיד לחיים ורשעים מיד למיתה. הוא כפי שאנו מבארים, כי הצדיק על אף שרואה את מצבו, בכח אמונתו הוא מהפך את האותיות מת. ל-תט, אך הרשע בראו י"אולו רואה רק 'מת' ר"ל)... א"כ בכח האמונה הצדיק מלמדה את האותיות הללו בחזרה לשורשם, ואז יכול כמו להקדיף בחומר גלם, לסדר אותם ולהפוך את הצרה לרצה או את הרשע לשער או עשר, ופעל לשפצ...

מביא הרמ"א השני ציטוט איך האדם צריך לחשוב בליבו כשעומד לפני מלך בשר ודם, וכו' ק"ו לפני ממ"ה הקב"ה. עיי"ש. א"כ הבעיה היא באדם עצמו שלא מאמין שהקב"ה איתו בניסיונות ובנפילות... ואז הוא בבחינת בעל גאווה שאין אני והוא יכולין לדור במדור אחד.

היכן הקב"ה נמצא? 'הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת', כששני אנשים מדברים ביניהם ברור לכל שחיותו של הראשון מדברת עם החיות של השני אך לא הגופים מדברים ביניהם. גם המלאכים שואלים 'איה מקום כבודו', שאלה זו היא משום שהקב"ה אינו בר השגה לאף אחד. אך התפקיד של האדם הוא לחיות בשפלות, ולהכיר שהוא אינו יכול לעשות שום דבר לולי שה' יכוון אותו לזה, וזה מה שינחה את האדם לעשייה נכונה וברוכה. זה הביאור, 'דע' – בכל דבר, 'מאין באת' – היינו לחפש את נקודת האין שהיא הקב"ה אין סוף ב"ה שבורא יש מאין... ואז תגלה שבכל דבר הקב"ה עימך.

כעת נוכל להבין את השאלה ששאלנו בתחילת השיעור, איזה ציווי צוה ה' בפרשה וכיצד מעבירים את היצה"ר מאיתנו עפ"י דברי הילקוט שמעוני? אלא יש לבאר, יצר הרע הינו תהליך שהאדם עובר. בכל רגע ובכל עשייה יש לו מאבק האם 'כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', או 'אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לוי'. מבאר האור החיים הק' בפרשה, כתיב לפני כן, 'ויקומו כל העדה ויעמדו לפני ה'". להעמיד את חסד ה' מול העיניים כל רגע וכך אפשר לעבור את כל המצבים מתוך יראה תמידית. השבוע חל יא"צ של הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זי"ע. מסופר כי יום אחד ישן, ואנשים המתינו כדי להיוועץ בו, אך לשווא. באו אל אחיו הרה"ק ר'

ומגלה לנו, 'בראתי יצה"ר בראתי תורה תכלין לו'. אך האדם בטבעו תמה, מדוע אני נופל ואין הקב"ה עוזר לי, הלא אם הוא תכנן את זה כך מן הדין הוא שיבוא לעזרתי והיכן היא אותה עזרה? אמנם, המתגאה – אומר הקב"ה 'אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד'. בעל הגאווה מרגיש שהוא יכול להסתדר לבד וא"כ אין לו מה לבוא בתלונות כביכול. אך היוצא מכל זה הוא שהקב"ה עומד ליד כל אחד ואחד מאיתנו בכל רגע לסמוך ולתמוך בנו שנעשה מה שצריך. אם אין לאדם עזרה עליונה הסיבה לכך היא בגללו בלבד! **א"כ הנפילה שאדם נופל היא בגלל שחי את השלמות של עצמו.** דרך זו מבאר השפ"א זי"ע בכל המהלך של יציאת מצרים. כשהיו בני ישראל במצרים היו כוחות של כישוף וטומאה שמנעו מהם לצאת ממצרים, כוחות אלו כפרו בהשגחה פרטית כפי הסלוגן של פרעה, 'לי יאורי ואני עשיתיני'. לאחר שהוציא הקב"ה את עם ישראל ממצרים – ראתה אפי' השפחה על הים את גדלות השי"ת. עד כדי כך היתה הבהירות בה' גדולה. אך מאז ועד היום נשאר אותו מצב, והוא – כל זמן שהאדם מכיר שהקב"ה מוציא אותו ממצרים, עושה הוא את תפקידו בשלמות הראויה. אך אם שוכח מי הוציאו ממצרים, אז הקב"ה צריך להחזירו למצרים כדי שיחיה את המצב שלו האמיתי, ואז כשמתעורר בתבושה אזי הקב"ה מוציאו מחדש. לסיכום: הנפילה היא תוצאה של שכחה שה' מנהיג אותנו ואם אדם מרגיש כביכול חוסר בעזר אלוק סימן שהוא לא מאמין שהקב"ה נמצא איתו בכל מצב וזה גורם לו לא להתפלל לה' שיגאל אותו מיסוריו. וכבר הרמב"ם כתב שאם האדם היה יודע בעצמו – כלומר מחדיר בעצמו, שמלוא כל הארץ כבודו, ודאי היה בא ליראת השי"ת מיד. ובספר הק' מאור עיניים זי"ע מקשר רמב"ם זה לסעיף הראשון בשו"ע שם

משנתו... מסיים האור החיים הק', זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו וירא עליכם כבוד ה', איזה דבר? מה דכתיב קודם לכן ויעמדו לפני ה', כששמים את ה' לפני כל דבר בזה מקיימים ציווי ה' וזה גורם להעביר את היצה"ר מעליכם.

זו שא זי"ע וביקשוהו שינסה להעירו. הלך עמם ר' זו שא והניח ידו על מזוזת החדר. באותו רגע קם הר"ר אלימלך. אמר להם הר"ר זו שא: אחי, מקיים תמיד שיויתי ה' לנגדי תמיד, ואף כשישן הוא סומך על המזוזה שבחדרו, על כן ברגע שהסתרתי את המזוזה מיד הרגיש בזה וקם מיד

שיעור בפרי הארץ פרשת בא.

נמסר: מוצאי שבת הוה"מ פסח תשע"ז

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו. "הנה התורה אמרה בא אל פרעה פירש"י ז"ל והתרה בו כי אני הכבדתי את לבו".

עד עתה היו ההתראות על המכות, אולם כעת משתנה הדבר וההתראה באה על דבר אחר, ויש להבין איזו מן התראה זו כי אני הכבדתי את לבו? הבעש"ט הק' מבאר את הפסוק, 'וידעו מצרים כי אני ה'', כי לכל אחד יש את המצרים שלו שם הוא נדרש להכיר כי אני ה', שהשי"ת מעביר אותנו את המיצר הזה כדי שיקיר בו'. אולם הפרי הארץ הולך בדרך הפשט שגם המצרים עצמם צריכים להכיר במציאות ה'. ההבדל בין שאר אומות העולם לבין עמלק, שעמלק מחציף פניו יודע את ריבונו ומתכוון למרוד בו. אך פרעה גם הכיר במציאות ה', ומציאות היא שלבסוף צעק עליהם שילכו ממצרים. אמנם הרמב"ן מבאר שהיה צריך להכיר בכך עוד קודם לכן, ומכיון שלא הסכים להיכנע הגיע למצב של הכבדת

כי זו היתה דרכו 'מי הויה אשר אשמע בקולו'. מבאר הפרי הארץ זי"ע שכל פעם שיש התגברות הקדושה, גם הקליפה מתחזקת ביותר כנגד, ולכן היה הכבדת הלב אצל פרעה. וזו היתה השאלה של משה רבינו ע"ה, 'ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה', כלומר כיצד יתכן שבאתי לפרעה בשמך ונהייה התגברות הקליפה? וע"ז השיב לו הקב"ה שזהו בדווקא כשיש התגברות הקדושה ממילא מתחזקת הקליפה ביותר לכפור. אך אין להיבהל מכך אלא להיפך זו הראיה הכי טובה שהקדושה מתגברת ותנצח. וכן באר השפ"א זי"ע שאם יש לאדם מחשבות זרות בתפילה לכאורה נראה שאין תפילתו טובה. אך האמת היא להיפך זו הראיה הכי טובה שתפילתו מקובלת מאוד בשמים ודווקא בשל כך מתגברות המחשבות הזרות כדי להניאו מתפילה זו... ממילא כמו כן ניתן להסיק לכל דבר טוב שאדם עושה בקושי רב אות הוא שהוא עושה את הדבר הנכון. משום שהקליפה אינה רוצה לשחרר את האדם ועל כן מתאמצת ביותר להפריעו. וזה מה שעשה פרעה – העבידם בפרך שמי שנהיה לו קשה יותר ורוצה להבין מדוע זה קורה לו מיד מנתק את עצמו מההשגחה פרטית. אך אם אדם מחזיק את עצמו בהשגחה הפרטית אזי אין לו שאלות אלא כל דבר מאמין שהוא עפ"י הנהגת השי"ת וממילא גם זוכה לראות בישועת ה'.

זהו ההבדל בין צדיק לרשע לפי דרכו של הפרה"א, מי שמסכים לראות השגחה פרטית בכל דבר ואפילו בדומם, לבין מי שלא נכנע ונלחם נגד ההנהגה ח"ו.

בפרק שירה מובא: 'חולדה אומרת כל הנשמה תהלל קה הללוקה'. ולכאורה כיצד הגיע החולדה לומר שירה כה נשגבה שדוד המלך אמר לאחר מאה וחמישים פרקים? אך החולדה נעה ונדה ממקום למקום וניזונת מאשפתות ואפילו אויר אין לה מתחת לאדמה, וממילא כל רגע היא חיה רק את אותו הרגע שיש לה חיים. וממילא זהו לימוד בשבילנו לחיות תמיד בתוך פרק שירה, להודות על – החיים, הנשימה, ואז גם על השאר ועוד.

ממשיך הפרה"א לבאר שרק לאדם היהודי יש את הכח הזה לחיות הכל בהשגחה פרטית ולהיכנע לגמרי בקודש. וזאת מצינו אצל יהושע שאמר לשמש דום. ואע"פ שהפסיק אותה מלומר שירה, אמר לה שהוא יכול לומר במקומה. כי כל הרעיון של פרק שירה הוא כדי להראות שכל בריה ובריה אין חיה מכוחה אלא מכח השי"ת, ומוסיף הפרה"א משפט עצום ונורא וזלשה"ק: "ומעתה אין שום טענה לשום נברא שרצון הצדיק לשנות סדרה איך יפסיק מהתראות כבודו יתברך על ידו באופן שהוא,

שהרי הצדיק ממלא מקומו ומאיר לכל העולם יותר מן השמש בצהרים"... כמו כן נהר גינאי שחלק את מימיו ואמר לו ר' פנחס בן יאיר גוזרני עליך, היינו שהנהר חשש ואמר לר' פנחס בן יאיר הלא אתה ספק אם תצליח בפדיון שבויים ואני בטוח עושה רצון קוני, אמר לו ר' פנחס בן יאיר גוזרני עליך – היינו כשהאדם עושה רצון קונו עושה זאת יותר טוב מכל הבריאה כולה ודווקא מתוקף תפקידו להשלים ולהעלות